

8.6.2021

Aktuálna verzia dôchodkovej reformy nie je vhodným riešením

Slovenské verejné financie budú výrazne a nezvratne poznačené starnutím obyvateľstva. Tomu bude zodpovedať aj prudké zvyšovanie výdavkov spojených so starnutím, najmä v dôchodkovom systéme, zdravotníctve a dlhodobej starostlivosti.

Ako RRZ dlhodobo upozorňuje, tento vývoj bude znamenať rýchly nárast dlhu na neudržateľné úrovne. Aj podľa [aktuálneho hodnotenia](#) Európskej komisie sú **verejné financie Slovenskej republiky v dlhodobom horizonte dokonca najmenej udržateľné spomedzi všetkých krajín EÚ**.

Dlhodobá udržateľnosť dôchodkového systému, a teda aj celých verejných financií sa prudko zhoršila v roku 2019, kedy došlo k výraznému negatívnemu zásahu do dôchodkového systému. Zmenou s najväčším vplyvom bolo tzv. zastropovanie dôchodkového veku.

V súčasnosti pripravovaný ústavný zákon o dôchodkovej reforme by mal v súlade s programovým vyhlásením vlády výrazne zlepšiť udržateľnosť dôchodkového systému. Plán obnovy a udržateľnosti stanovuje minimálnu hodnotu zlepšenia indikátora dlhodobej udržateľnosti, ktorú má dôchodková reforma priniesť (1,8 p.b. podľa európskeho indikátora udržateľnosti S₂).

Podľa RRZ návrh MPSVaR, ktorý je dnes v legislatívnom procese, tieto kritériá nespĺňa. Predložená dôchodková reforma nepovedie k splneniu záväzku vlády z Plánu obnovy a odolnosti SR na zlepšenie udržateľnosti, tento cieľ by bol implementáciou zákona naplnený len približne z jednej polovice. Z pohľadu RRZ by však malo byť ambíciou prinavrátenie finančnej stability dôchodkového systému na úroveň roka 2018, voči ktorej tento návrh ponúka približne iba tretinové zlepšenie.

Návrh síce počíta s naviazaním veku odchodu do dôchodku na očakávanú dĺžku života, no tento pozitívny vplyv bude do veľkej miery pohltý novým prvkom v systéme – rodičovským pilierom a ďalšími opatreniami (vyššie dôchodkové nároky za obdobia rodičovstva, zavedenie možnosti odchodu do predčasného dôchodku po odpracovaní 40 rokov). Okrem toho, návrh tiež nevyužil všetky možnosti pre zlepšenie fungovania 2. sporivého piliera.

Predložené znenie ústavného zákona nemá podľa RRZ potrebnú kvalitu pre taký dôležitý ústavný zákon a to ani v obsahovej, ani vo formulačnej rovine. RRZ viaceré jeho časti opakovane pripomienkovala (spolu s MF SR a NBS) vo formálnom pripomienkovom procese. Zásadné rozpory však neboli odstránené.

Ústavné ukotvenie takej dôchodkovej reformy, ktorá nedostatočne rieši problémy očakávaného demografického vývoja, nepribližuje sa dostatočne stavu v roku 2018 a navyše výrazne sťažuje ďalšie snahy o zlepšenie udržateľnosti dôchodkového systému v budúcnosti, nepovažuje RRZ za dobré riešenie. RRZ preto odporúča prepracovanie dôchodkovej reformy tak, aby poskytla trvalé riešenie a nestala sa premrhanou šancou na stabilizáciu dlhodobej udržateľnosti verejných financií.